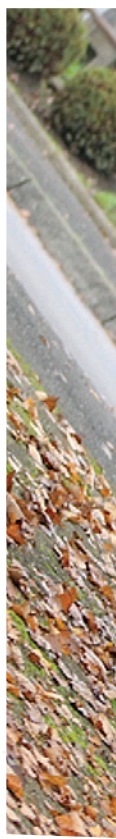

kinologija

PSI U SLUŽBI

STRES KOD VODIČA PASA I PASA

Pripremio: Mevludin Martinović, instruktor za detekciju eksploziva sa psima MUP-a RH

Oni ne znaju za stres

U dugogodišnjem kinološkom radu susretao sam se sa raznim oblicima stresa, a neka iskustva ću podijeliti sa čitateljima časopisa Moj pas, ne bi li ih domino efektom potaknuo na razmišljanje o tom što sve doživljavaju i proživljavaju ti četveronožni policajci i njihovi vodiči.

N

ajlakše je uzrujati psa ako se uzruja njegov vodič. Do smiješnih i stresnih scena najčešće dolazi prilikom završnih ispita i godišnjih licenciranja timova (vodič i pas) kada se vodiči žele predstaviti u što boljem izdanju. Oni tada pokušavaju biti sve, a najmanje vodiči, uslijed čega postaju podložni raznim utjecajima i "izgore" od prevelike želje.

Po ponašanju vodiča može se zaključiti kakve će rezultate postići pas jer njegova mirnoća i točnost povećavaju veselje za rad i sigurnost psa. Psa treba poticati za rad a ne vršiti pritisak na njega.

Stres u psa se pojavljuje kada se od njega traži da se promijeni u ponašanju ili prilagodi novonastaloj situaciji. Te radnje ne moraju uvijek biti negativne

da bi se pojavio stres. Neki psi i kratak period u iščekivanje nagrade (pohvala, hrana, igračka) za dobro ponašanje ili izvršenu radnju doživljavaju stresno.

Prvi oblici stresa započinju sa prvim kinološkim koracima, u igri i socijalizaciji. Igra pomaže psu i kod socijalnog učenja. Socijalizirati psa, znači navikavati ga na čovjekovo, pa i svoje životno i radno okruženje.

Socijalizacijom se pas uči kako se nositi sa problemima u tom svijetu te mu na taj način gradimo i učvršćujemo njegovo samopouzdanje. Pas koji je dobro socijaliziran ima preduvjete za brzi napredak kod školovanja. Psi koji su zanemareni kod odgoja i socijalizacije nemaju dobro razvijene komunikacijske vještine i oni ne znaju poštovati pravila igre. Za njih volim reći da su naučili samo lajati na Mjesec.

Zahvaljujući bogatom kinološkom iskustvu, tijekom školovanja ništa ne prepuštam slučaju, pa tako djelujući proaktivno volim fingirati stresne situacije. Za pravovremene i pravovaljane reakcije u kriznim situacijama nema univerzalnog rješenja niti čarobnog štapa, jer je svaka (stresna) situacija slučaj za sebe. Zadaća vodiča je prepoznati novonastalu situaciju, a kao vođa čopora treba razumijeti pseće reakcije, preuzeti vodstvo i maknuti psa iz okruženja koje je za njega previše stresno. Najlakše je uzrujati psa ako se uzruja njegov vodič, pa je za tim najučinkovitije ako vodič promijeni svoje ponašanje prema psu.

Stres se opisuje kao stanje kontinuirane nervoze i opterećenosti zbog čega mišići postaju i ostaju napeti pa organizam burno reagira na vanjske ili unutarnje podražaje. To je reakcija na opasnost i pogađa sva živa bića. Slikovito rečeno, stres se manifestira poput statičkog elektriciteta. To je mali električni šok popraćen iskom kog možete doživjeti kada dodirnete metalnu kvaku na vratima auta, stana...

Kao što sam već naveo, zbog zdravlja psa i kvalitete obavljanja zadataka, psa koji je pod stresom potrebno je maknuti iz stresnog okruženja te ga odmoriti i ohladiti. Nekim psima je potreban duži period hlađenja, pa ukoliko ne uspiju procesuirati sav stres upadaju u stanje predoziranja stresom ili "crvenu zonu" i njihovo tijelo javlja da je vrijeme za reakciju "borba ili bijeg".

Borba ili bijeg

Mnogi su uzroci stresa kod pasa, a većina ih nastaje zbog problematičnih ponašanja čovjeka. Psi skitnice nemaju problema sa stresom.

U tekstu koji slijedi opisat ću neke događaje vezanu za temu stres koji su se desili uglavnom zbog problematičnih ponašanja (neiskusnih) vodiča. Kako vodiče ne bih kompromitirao neću navoditi njihova imena, a imena pasa ću izmijeniti.

Na jednom međunarodnom natjecanju pasa specijalista, uz naše timove bila je prisutna i VIP osoba zbog koje je vodič bio pod stresom te je izgorio od želje da sebe i psa predstavi što bolje. Takvo vodičovo stresno stanje, ja bih ga nazvao stanjem negativne energije, najbolje je osjetio pas Nik koji je odreagirao onako kako mu je tijelo signaliziralo. Umjesto da prihvatiti borbu, to jest izvođenje vježbe, pas je prihvatio bijeg.

Kao i kod većine sportskih natjecanja, za vrijeme "time outa" motivirao sam vodiča za nastavak vježbi i uspješno mu vratio samopouzdanje kojim je pobijedio strah i stres, što je u konačnici rezultiralo fenomenalnom izvedbom psa.

Za vrijeme obuke, konkretno socijalizacije pasa na tribinama stadiona, jedan drugi pas imenom Atom nije reagirao na način "borba ili bijeg", on se jednostavno "zatvorio" i "zaledio" i bio je spreman tako ostati dok ga nagoni ne bi pokrenuli. U ovom slučaju vodič ga je nakon određenog protoka vremena izveo na hlađenje.

Pas imenom Hektor je bio dobro socijaliziran i školovan, gotovo uvijek se kretao bez povodnika, ali kad je dolazio u zonu rada, njegovo stanje uzbuđenosti je prerastalo u stanje stresa, zbog čega je često imao potrebu za vršenjem nužde, a zatim bi se klizao na stražnjici.

Zbog problema s podlogama u zatvorenim prostorima i pas Lord je imao sličnih problema, s tim što je on zbog stresa imao stvarnu potrebu obaviti nuždu.

Psi se stvarno svakako ponašaju i u nama razviju mnoge pozitivne odnose i osjećaje prema radu, pa do toga da nas traumatiziraju i kamatare. Jedna kujica Amy se baš tako ponašala - podvojeno. Kada je bila sama sa svojim vodičem "kamatarila" ga je i uvijek dobila što je htjela, a da to nije pošteno zaradila. Za vrijeme obuke vladaju druga (prirodna) pravila, pa je Amy shvatila kako ništa više ne prolazi na lijepe oči te je počela protestirati i pružati pasivan otpor što nas je sve skupa izbacivalo iz takta. Dugo sam razmišljao što i kako sa Amy, preispitivao sam razne teorije i odlučio se primijeniti teoriju nešto poput "Stockholmskog sindroma" koji je stvorio novi pozitivan odnos u radu. Amy je poslije sve pošteno zaradila, što nas je posebno veselilo.

Pas Aga, krasan i poslušan njemački ovčar izvrstan je savladavao sve horizontalne i vertikalne prepreke u prirodnom okruženju (park, šuma), ali kada je te radnje trebalo izvesti na poligonu tada bi se zaledio, točnije sjeo bi i podigao lijevu šapu. Shvatio sam da je doživljavao nezgode uzrokovane lošim treninzima, pa sam počeo provoditi proces brisanja stečenih iskustava i nepravilnosti. Proces brisanja stečenih nepravilnosti - uvjetnog refleksa u kinologiji se naziva "izumiranje".

Školovanje i rad sa službenim psima je zabavan, zanimljiv i zahtjevan posao u čijem procesu se razvijaju i nadopunjuju prirodne sklonosti i sposobnosti psa, a blokiraju neželjene i nepotrebne radnje.

Svi koji odluče raditi sa psima prije svega trebaju se naoružati strpljenjem, mirnoćom, ustrajnošću, razumijevanjem i slično. Takvim odlikama mogu naučiti pse da s veseljem i točnošću izvršavaju sve zapovijedi jer u protivnom može doći do neželjenih odgovora, a koji se najčešće manifestiraju kroz razne oblike stresa.

Ovim putem pozdravljam kolegice i kolege MUP-a, vodiče pasa i poručujem im da brinu o sebi i svojim psima te da pronalaze motiva za rad i za svoje usavršavanje. Znanje je moć. Molim i onu drugu skupinu kolegica i kolega da i oni napišu nešto vrijedno čitanja ili da urade nešto vrijedno pisanja. 🐾